

Rapport fra Konferansen: “Skolebiblioteket, litteraturformidling, fagfornyelse og digitalisering”, Kristiansand 11.9.2019.

Jeg fikk støtte fra NBF, avdeling skole, til å delta på denne konferansen. Konferansen viste seg å være svært nyttig for min jobb som skolebibliotekar. I denne redegjørelsen skriver jeg om de foredragene som inspirerte meg mest til refleksjon i en hektisk hverdag i skolen.

“Skolebiblioteket som litteraturformidlingsarena”, ved Anne Skaret

Hun tok opp skolebiblioteket som et viktig sted for å bli glad i å lese. Hun refererte til Elisabeth T. Rafste som ser på skolebiblioteket som et “porøst rom”. Dette handler om forholdet mellom arkitektur og væremåtene i skolebygget. Skolebyggets samling, rom og funksjon påvirker elevens atferd og det som er tillatt i de ulike rom i bygget (svak eller sterk koding). Skolebiblioteket har en annen fysisk utforming og det påvirker det som skjer der når det gjelder litteraturformidling. Skolebiblioteket utgjør et avbrekk fra skolehverdagen og barna gleder seg til å gå på biblioteket. Trivsel er i høysetet. Undersøkelse: For mange er det elevenes favorittrom og det var der de begynte å like å lese.

“Leselyst på Boks”, ved Line Hansen Hjellup

Denne skolebibliotekaren og læreren holdt foredrag om aktivitetene på Sprangereid skole. Hun vektla tidlig og systematisk innsats. Satsingen på lesing og skolebiblioteket gjennomsyrrer hele skolen. Skolen hadde lesetid hver dag, bibliotek hver uke, bokpresentasjon hver måned og leseprosjekt hvert halvår. De hadde også utviklet noe de kalte «Leselyst på Boks». Det er et leseopplegg med tre ulike bøker. Kofferter med konkret materiell hørte til hver bok. Det ble satt av tid, 5-6 uker til dette.

“Fagfornyelsen”, ved Christian Bjerke

Tema her var fagfornyelsen i norskfaget i forhold til skolebiblioteket. Hvilken betydning har fagfornyelsen i norsk å si for skolebiblioteket? Først redegjorde han for selve fagfornyelsen og læreplanene. Dybdelæring og det å se sammenheng i og mellom fagene er noe av det nye med læreplanene. Han tok opp deretter opp de tre tverrfaglige elementene:

- folkehelse og livsmestring,
- demokrati og medborgerskap og
- bærekraftig utvikling

Han så på biblioteket i forhold til fagfornyelsen. Når det gjelder kompetansemål er bibliotekene nevnt eksplisitt i kompetansemål for 2, 4 og 7 trinn:

- 2. trinn: låne og lese fra bibliotek.
- 4. trinn: velge bøker ut fra egne interesser og ferdigheter.
- 7 trinn: orientere seg i faglige kilder på biblioteket og digitalt.

Utforske er et verb brukt i de nye læreplanene. For å støtte dette med å utforske, oppdage og finne ut kan man etablere biblioteket som en naturlig arena i norskfaget. Fagartikkelen erstatter fordypningsoppgaven. I en fagartikkel skal man presentere fakta og kunnskap fra kilder eller egne undersøkelser. Man skal ha en kritisk tilnærming til kilder og korrekte kildehenvisninger. Dette muliggjør bruk av biblioteket. I skolen skal man også arbeide med litteratur, gi tid og rom til lesing av litteratur.

“Partnerskap lærer og bibliotekar”, Thomas Eri

Foredraget handlet om samarbeid lærer og bibliotekar og hvilke muligheter det gir. Biblioteket er ikke en arena for prestasjon i motsetning til skolen. Her står lystlesning og leseglede i fokus, mens skolesystemet har som fokus: « faster, bigger and more productive».

Ut fra internasjonal forskning har partnerskap lærer bibliotekar en positiv effekt, men forholdet mellom profesjonene blir påvirket av spenningen i utdanningsfeltet mellom:

- utdanning versus danning,
- teori versus praksis
- individualisme versus fellesskap.

Skolen har behov for kontroll med elevenes leseutvikling, mens bibliotekene vektlegger det lystbetonte og demokratiske perspektivet. Partnerskap lærer og bibliotekar bør inn i lovgivning for å få til et tettere samarbeid mellom lærer og bibliotekar. Det er viktig å få dette til på profesjonsnivå og institusjonsnivå. Det bør være faste møtetider mellom lærer og skolebibliotekar hvor man utvikler en felles forståelse for undervisning og aktiviteter.

Han tok også opp forskning på lystlesningens betydning for høy skår på PISA, mer enn sosioøkonomisk status. Lystlesningen har betydning for:

- Kognitive utvikling
- Matematiske ferdigheter
- Lystlesning generelt

De som leser mye får gode leseferdigheter og det igjen fører til mere lesning og det igjen er med på å utjevne forskjeller. I tillegg kommer lesingens betydning for livsmestring og folkehelse.

Det var flere interessante foredrag om skolebibliotekets situasjon i dag og hvordan man jobber politisk og på annen måte med å forbedre situasjonen, Utdanningsdirektoratet og Aksjon skolebibliotek

Det var også en interessant diskusjon mellom ulike fagpersoner vedr. den digitale utviklingen. Her skjer det mye i skolen med bl.a. satsning på nettbrett og innen området leseforskning.

Hvis det er ønskelig med mer detaljer eller suppleringer om innholdet i konferansen, så ta kontakt.